

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492, 2492, družnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2456.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 3124, 3125, 31266.
Ljuna št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopis se ne vrača.

JUTRO

Dva Edvarda

V Parizu se je sestala v javnosti z veliko napetostjo pričakovana seja izvršnega odbora radikalne stranke. Sejo bi lahko istovetili s kongresom stranke, saj so se je udeležili delegati iz vse Francije, skoraj 1500 po številu. Na dnevnem redu sta bili dve zelo važni vprašanji: izvolitev novega strankinega predsednika in pa določitev enotnega stališča napram Lavalovi vladi. Volitev predsednika je imela še poseben namen, ker sta se za to mesto potegovala dva moža, ki sta si več kot osebna nasprotnika, ker po svoji mentaliteti in svojih nazorih zastopata skoraj nasprotujoči si stališči: Edouard Herriot in Edouard Daladier. V odnosih do vlade pa naj bi stranka sklenila enotno stališče in obnovila sedaj pred volitvami strankino disciplino. Ta točka je bila že nešteto krat na dnevnem redu, a je vedno ostala nedosežen cilj, kar se tiče parlamentarnega nastopa strankinih mandatov.

Laval je svoje štiri zmage, ki jih je izvojeval v teku dobrega meseca v zbornici, vedno tudi sam smatral za Pirove zmage. Še manjše ilituje si je pa o njih delal, ko je zvedel, da je radikalna stranka zaradi napetega zunanega in notranjega položaja sklenila sklicati sejo širšega izvršnega odbora, saj so kongresni radikalne stranke vedno bili zelo slab omen za francoske vlade. Doslej je namreč še vsako tako zborovanje radikalne stranke pripeljalo vlado v nevarnost. Kongres v Angersu leta 1928. je razbil nacionalno unijo in vrgel vlado Poincarreja. Po kongresih leta 1929. in 1930. sta padli vladi Brianda in Tardieuja. Kongres leta 1933 v Vichyju je povzročil padec Daladierja, a leta 1934. je prinesel sklepe, radi katerih je bil Doumergue mesec dni kasneje prisiljen k demisiji. Ob kongresu koncem oktobra lanskega leta so se pa že na vso moč tresla tla pred Lavalovo vlado.

Vzrok za ta pojav leži v čudni vlogi, ki jo igra radikalna stranka v francoski parlamentarni politiki in iz katere izvira tudi že skoro prislovična labilnost francoskih vlad. Po svoji naravi sicer izključno meščanska stranka so radikali po svojih interesih glede vlade povezani z zbornici z desnico, po svojih revolucionarnih tendencah pa, saj se smatrajo za dediče jakobinskih nazorov, z marksistično levico. Tako se dogaja, da nastopajo radikali, ki imajo zaščito zasebne lastnine med prvimi točkami svojega programa, v vseh manifestacijah izven parlamenta skoro vedno z nasprotniki zasebne lastnine, v parlamentu pa sestavljajo vlado z meščansko desnico. Kartel levice, kakor se imenuje koalicijski radikalov in socialistov, obstoja zaradi tega prav za prav samo pri volitvah, do čim pride v zbornici vedno do zveze med radikali in desnico. Tako je končala volilna zmaga levice leta 1924. v zbornici z nacionalno unijo pod Poincarrejem, a ona leta 1932. z desničarskimi vladami Doumerguea, Flandina in Lavalja. Čim pa se bližajo volitve, zapušča stranka politiko nacionalne unije in ponovno išče zveze s socialisti.

Sedaj se zopet bližajo volitve. Do junja meseca mora biti izvoljena nova zbornica in ta okoliščina že meče senco na vse politično življenje v Franciji. Splošno pa danes tam prevladuje mnenje, da bo v teh volitvah dobila zopet večino levica, čeprav bo ta večina mogoče le majhna. Prva posledica tega pričakovanja je, da je dal Herriot ostavko na svoje mesto v Lavalovi vladi. Popularni Herriot, dolgoletni predsednik radikalne stranke, pa se je hotel na novo potegovati za mesto strankinega predsednika, čeprav mu je bil postavljen nevaren protikandidat v bivšem ministrskem predsedniku Daladieru. Z zmago levice, kakršno pomeni Daladierova izvolitev, je dobil Herriot hud, in reči je treba, nezasluzen udarec, ki ga izvolitev za častnega člana ne more omiliti. Vrh tega je izvršni odbor sklenil, da morajo vsi radikalni ministri iz vlade, kar pomenja skoro gotovo padec Lavalovega kabineta.

Onega, ki bližje pogleda v notranji sestav političnega življenja v Franciji, bi ta sklep radikalov tudi ne glede na njihove volilne potrebe ne presenetil. Na ta način se namreč rešuje ravnovesje v stranki. V zbornici skoraj vedno zmaga je desno krilo stranke, ki jo vodi v sodelovanje s centromom in desnico in ustvarja koalicijske vlade. Na velikih zborovanjih stranke pa morajo dobiti svoje zadoščenje tudi levičarski elementi, kar pa potem seveda neizogibno vodi do padca vlade. Obe veliki «truji» predstavljata oba Edouarda: Edouard Herriot in Edouard Daladier, vsak z določnim programom. Prvi Edouard sodeluje z desničarji in na ta način zagotavlja stranki oblast, drugi Edouard pa vodi radikale v «judsko fronto», v zvezi s socialisti in komunisti in jim s tem zagotavlja zmago pri volitvah. Sedaj je skušal Herriot tik pred volitvami zamenjati vlogo, ki mu pripada po tradiciji, z ono Daladierja, toda stranka ga je prehitela in se odločila za Daladierja. Danes, ko se bližajo volitve, hočejo najti radikali pot nazaj k socialistom.

Da bi zaradi tega nastal razkol v radikalni stranki, je skoraj neverjetno. So-

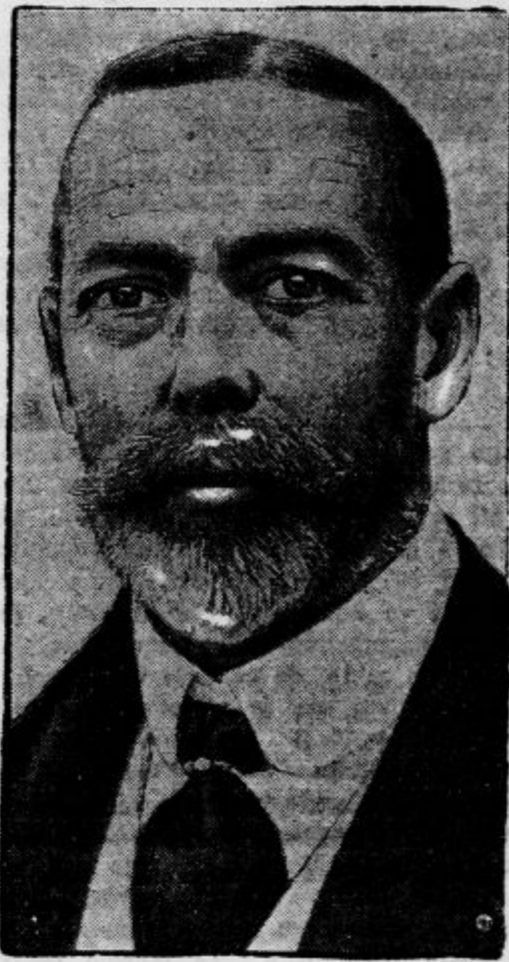
Angleški kralj Jurij V. umrl

London, 21. januarja. b. Nj. Vel. kralj Jurij V., kralj Velike Britanije in cesar Indije, je umrl nocoj o polnoči (po srednjeevropskem času ob 1. zjutraj). Izdihnil je dve minuti pred polnočjo.

Dečerne vesti iz Londona:

ZAČASNO REGENTCTVO V ANGLIJI

Pod predsedstvom na smrt bolnega kralja se je včeraj sestal kronski svet, ki je določil regentstvo za čas kraljeve bolezni

London, 20. januarja. r. Z vedno večjim vzemirjenjem spremlja vsa angleška javnost razvoj bolezni angleškega kralja. Popularni vladar je prikovan na bolniški postelji v svojem gradiču Sandringham, 150 km severovzhodno od Londona, kamor je prispel prejšnji teden na odhidi. Čeravno je kralj Jurij kljub svojim 70 letom še krepke konstitucije in se čvrsto upira bolezni. Se zdravniki vendarle boje, da bo zdravniška znanost tokrat odrekla. Kralj je prejšnja leta preстал že več hudih bolezni, kojih posledice se še sedaj čutilo. Noč od sobote na nedeljo je bolnik prebil še dokaj mirno in je več ur spal, kar ga je zelo okrepilo in dopuščalo nado, da ne bo prišlo do hujšega. Tudi včerajšnji dan je prebil razmeroma mirno. Le dihanje mu povzroča težave, ker je srce zelo oslabilo. Zdravniki, ki so stalno zbrani ob bolnikovi postelji, so mu morali večkrat priskočiti na pomoč s kisikom.

Noč od nedelje na ponedeljek je kralj prebil precej nemirno, ker mu je dihanje povzročalo vedno večje težave. Ponovno so mu morali dati injekcije. Da-

našnja seja tajnega državnega sveta, ki ji je predsedoval kralj v bolniški postelji, pa ga je skrajno utrudila. Zvečer je bilo izdano zdravniško poročilo, ki pravi; da moči bolnika naglo napredujejo. To poročilo je izzvalo v vsej javnosti veliko vzemirjenje. Pred dvorcem v Sandringhamu in pred kraljevskim dvorcem v Londonu so zbrane velike množice, ki z napetostjo čakajo nadaljnjih poročil. Globok molk pričakavo ves narod trepeče za svojega vladarja in sočustvuje s kraljevo rodbino.

Kakor se je izvedelo, je kraljev osebni zdravnik lord Dawson of Dee v zasebnem pismu sporočil nekemu svojem prijatelju, da je malo verjetno, da bi kralj še preživel nocojnjo noč. Po zadnjih vesteh iz Sandringhama kralj ne čuti več nobenih bolečin, a zelo težko diha, kar povzroča vidno narščajočo utrujenost. V vseh londonskih cerkvah so bile danes ves dan do pozno v noč molitve, da bi kralj ozdravel.

Ob bolnikovi postelji se je proti večeru ponovno zbrala vsa kraljeva rodbina s kraljico Mary na čelu.

London, 20. januarja. r. Ker bo bolezen angleškega kralja Jurija V. tudi če ne nastopi najhujše, po vsej priliki zelo dolgotrajna, so že včeraj razmišljali v merodajnih krogih o prenosu vladarskih poslov na regentski svet. Angleški prestolonaslednik, princ Waleski, je imel v zvezi s tem včeraj dve uri trajajoč razgovor z ministrskim predsednikom Baldwinom, ki zaradi resne bolezni kralja ni odpotoval na svoje posestvo, kakor običajno preko nedelje, marveč je ostal v prestolnici. Ker se tudi danes stanje bolnika ni prav nič izboljšalo, marveč so se celo pokazali znaki poslabšanja, je bil za popoldne sklican v sandringhamskem gradiču kronski, takozvani tajni državni svet v gradu so se zbrali kraljevi principi razen obolelega vojvode Glouchesterskega, dolje ministrski predsednik Baldwin, predsednik tajnega sveta Macdonald, notranji minister sir John Simon, lord Hailsham in tajnik državnega sveta Hankey. Svet se je sestel k seji v sobi poleg bolniške sobe ter se je raznesel okrog odprtih vrat, tako da je kronskemu svetu predsedoval obolei kralj, ki so ga posadili v postelji in ga podprli z blazinami. Po običajnih formalnostih je bil sestavljen akt o imenovanju regentskega sveta, ki prevzame vodstvo vseh vladarskih poslov. Kralj je dokument po prečitavanju vprilo vseh navzočih lastnoročno podpisal, nakar so dokument izročili taj-

niku državnega sveta, da ga po objavi shrani v arhivu. Po izvršenih formalnostih se je kralj prisrčno poslovil od vseh članov tajnega sveta in vsakemu posebej dal roko ter izrazil nado, da bo mogel skoraj zopet sam nositi vladarsko breme.

Ukaz o imenovanju regentskega sveta bo objavljen še nocoj. Kolikor se je izvedelo, so v regentskem svetu kraljica Mary, vsi štirje kraljevi sinovi, princ Waleski, Yorksi, Kenteki in Glouchesterski, dalje ministrski predsednik, lord kancelar in canterburyjski nadškof.

Vest o imenovanju regentskega sveta je tokrat napravila v javnosti vtis, da je kraljeva bolezen zelo resna, čeprav to ni prvič, da je bil imenovan regentski svet. Tudi za časa bolezni kralja leta 1928 je bil imenovan regentski svet.

Vesti o abdikaciji princa Waleskega

London, 20. januarja. o. V zvezi z boleznijo kralja ter imenovanjem regentskega sveta so se danes v političnih krogih razširile vesti, da se namerava angleški prestolonaslednik, princ Waleski, odreči prestolu. O tem je baje že včeraj o prihiti svojega dvehurnega razgovora obvestil ministrskega predsednika. Gre samo še za to, kdaj naj se objavi njegova abdikacija. Po ustavnih določbah se lahko odpove prestolu pred, pa tudi po smrti kralja. Princ Waleski baje motivira svoj sklep s tem, da se ne namerava oženiti in bi bila tako po dolgi dobi Anglija brez kraljice. To bi bil po 400 letih prvi primer, da bi zasedel angleški prestol neoženjen kralj.

Kralj v agoniji

London, 21. januarja. r. Opolnoči je prispela iz Sandringhama vest, da se je bolezen kralja zelo poslabšala ter je proti polnoči že padel v agonijo. Zdravniki nimajo več upanja, da bi mu rešili življenje in mislijo, da so njegove ure že štele.

Ob bolniški postelji so zbrani vsi člani kraljeve rodbine. Tudi Glouchesterski vojvoda, ki je bolan in bi moral ostati v postelji, je na poziv kraljice ponoči prispel v Sandringham.

V Londonu so ulice polne občinstva, ki nestrno pričakuje poročil iz Sandringhama. Vse cerkve so prenapolnjene ter molijo za rešitev priljubljenega kralja. Pred buckinghamsko palačo je zbrana velika množica. Tudi pred redakcijami listov čakajo nepregledne množice. Listi vsake pol ure objavljajo kratka poročila na svojih redakcijskih deskah. Radiopostaje so prekinile že ob 11. zvečer oddajo običajnega programa in dajejo samo resno glasbo.

Ras Desta odpoklican

Po italijanskih vesteh čete generala Grazianija še vedno prodirajo — Rasa Desto bo baje zamenjal turški general Vehib paša

Rim, 20. januarja. AA. Agencija Stefani poroča iz Džibutija: Poročila iz notranje Abesinije potrjujejo, da vlada v abesinskih uradnih krogih zaradi italijanske zmage pri Dolu huda potrto. Abesinski cesar je po teh glasovih pozval rasa Desto, naj pride v Adis Abebo. Bivši turški general Vehib je dobil nalogo, da reorganizira abesinsko vojsko, ker je v razsulu.

Potrto v Adis Abebi je tem večja, ker je rasa Desto kot bližnji sorodnik abesinskega cesarja veljal za zelo sposobnega vojskovodjo in ker so njegove čete dobile evropski pouk in so dobro oborožene z modernim orožjem. Poraz čet rasa Deste je ne samo demoraliziral poveljnike in čete na južnem abesinskem bojišču, temveč tudi one na severnem bojišču.

Iz Dola poročajo, da so tudi pri zadnjih bojih v tem odseku abesinske čete rabile krogle dum-dum. S temi krogli je bilo ranjenih več Arabcev in Somalijcev, ki pripadajo italijanskim domačinskim četam.

Mogadiscio, 20. januarja. o. Kakor poročajo iz Adis Abebe, je bil rasa Desto zvan, naj pride pred cesarja in se mu opraviči zaradi poraza pri Dolu. Vse kaže, da bo imenovan za poveljnika desnega krila abesinske vojske na južni fronti znani turški general Vehib paša, ki bo dobil nalogo, da najprej reorganizira abesinske sile v zaledju in jih nato ponovno vrže na fronto.

Italijansko vojno poročilo

Rim, 20. januarja. AA. Propagandno ministrstvo je objavilo naslednji komunikacije št. 101:

Vojsko rasa Deste, ki je doživela poraz ob pritoku Ganale-Dorie, naše čete preganjajo brez prestanka. Čete, ki jim poveljuje general Graziani, so dospelo na področje Galaborana in so 18. t. m. zavzele Filto 230 km daleč od Dola. Pri tej priliki so razgnale nekaj sovražnih čet, ki so se skušale upirati. Zasedovanje sovražnika se nadaljuje.

Ženeva zopet na delu

Ženeva, 20. januarja. b. Dopoldne se je sestel svet Društva narodov k svojemu 90. zasedanju. Seji so prisostvovali francoski ministrski predsednik Laval, angleški zunanji minister Eden, italijanski delegat Aloisi, nadalje zunanji ministri Litvinov, polkovnik Beck, Titulescu, Ruždi Aras in dr. Munch.

Francoski ministrski predsednik Laval je imel pred sejo razgovor z italijanskim delegatom Aloisijem in zunanji ministrom Edenom o pripravah za zasedanje sveta. Na današnji javni seji sveta še niso razpravljali o abesinskem italijanskem sporu. Ko je otvoril sejo je predsednik Bruce, zastopnik Avstralije, počastil spomin pokojnega predsednika razorožitvene konference Arthurja Hendersona. Njegovim izjavam so se pridružili tudi Eden, Laval, Litvinov, Madariaga, Beck, in Vasconcellos. Vsi so poudarjali velike zasluge pokojnega za sporazum med narodi.

Popoldne se je svet sestel k tajni seji, na kateri je bil odobren končnoveljavni dnevni red sedanjega zasedanja. Ta dnevni red obsega naslednje glavne točke: 1. abesinsko-italijanski spor, 2. protest Rusije proti

prekinitvi diplomatskih odnosov med Urugvajem in Rusijo, 3. položaj v svobodnem mestu Gdansk.

Glede na bližnjo vladno krizo v Franciji je bila izražena želja, naj bi se zasedanje sveta čim bolj skrajšalo. Zasedanje bo najbrž trajalo samo 4 ali 5 dni.

Ženeva, 20. januarja. b. Popoldne so je pod predsedstvom španskega delegata Madariaga sestel odbor trinajstih. V tem odboru so zastopane vse članice sveta razven Italije. Odbor trinajstih je po daljši razpravi ugotovil naslednje:

1. Trenutno ne obstoji nobena možnost, da bi se italijansko-abesinski spor rešil s razsodišnim postopanjem ali na drug miren način.
2. Glede na prošnjo abesinske vlade odbor ne smatra za primerno, da bi se odposlala na abesinsko-italijansko bojišče komisija, ki bi preiskala italijanske vojne metode.
3. Priporoča se svetu Društva narodov, naj sedaj ne razpravlja o prošnji abesinske vlade za finančno podporo.
4. Sklepanje o poostitvi sankcij proti Italiji spada v edino pristojnost odbora osamnajstih.

Kriza Lavalove vlade

Radikali so sklenili odpoklicati svoje zastopnike iz vlade — Zato bo Laval najbrž že danes odstopil

Pariz, 20. januarja. d. Kriza radikalne socialistične stranke se je pretvorila v krizo vlade. Po sklepu izvršnega odbora radikalne socialistične stranke, naj ajo njeni zastopniki v vladi ostavko, bo vlada prisiljena k odstopu.

Včerajšnje popoldanske seje izvršnega odbora radikalne socialistične stranke se je udeležilo 1.400 delegatov. Kljub hudemu odporu Herriotovih pristašev je bil za predsednika stranke izvoljen z veliko večino Daladier, kar pomeni popolno zmago levega krila v stranki. V kratki, izjavi je dejal novi predsednik, da bo dal stranki obeležje povsem nove politike.

Herriot je skušal pojasniti svoje politike pregovoriti radikalne ministre, naj bi še nadalje ostali v vladi, vendar pa do-

deč po tendencah, se zdi razkol med obema kriloma stranke skoraj vedno neizbežen, toda sodeč po interesih, je sporazum med obema že v naprej zajamčen. O takih razkolih se govori, odkar igra radikalna stranka vodilno vlogo v politiki tretje republike, toda doslej se je znala vedno dobro obnašati v svoji koristni vlogi Jana z dvema obrazoma, dvema Edouardoma.

kazuje hladni sprejem njegovih izjav, da sklep stranke večine ni več izpremenljiv.

S šestimi radikalnimi ministri bosta podala ostavko tudi oba neosocialistična ministra. Ostavke bodo podane šele po Lavalovem povratku iz Ženeve, torej v sredo ali četrtek. Bržkone bodo poizkusili sestaviti novo Lavalovo vlado na novi podlagi. Če pa se to ne bo posrečilo, kar je verjetno, bi prišla v poštev politično indifrentna vlada, ki bi rešila samo tekoče posle in izvedla nove volitve v parlament.

Vostalem je izvršni odbor radikalne stranke na Daladierjev predlog izvolil Herriota za častnega predsednika.

Glavno glasilo socialistov pravi, da se še ne ve, kdaj bo prišlo do uradne ostavke vlade, vendar pa je vlada dejansko že v krizi. List meni, da bo uradna ostavka podana predsedniku republike šele po povratku ministrskega predsednika Lavalja iz Ženeve.

Predsednik vlade Laval se bo bržkone že jutri vrnil iz Ženeve. Najbrž bo nato jutri tudi že seja vlade, na kateri bo Herriot podal svojo ostavko ostali radikalni ministri pa sporočili svoj namen da bodo ravnali enako kakor njihov šef. Po tej seji bo Laval odšel v Elizabetino palačo in predal predsedniku republike Lebrunu ostavko celotne vlade.

Izidi nedeljskih občinskih volitev

Volilo je devet občin — V treh je bila vložena le po ena lista — Lep uspeh na Lescah

Zaradi novih komasacij, izvedenih v zadnjih mesecih, so bile v nedeljo občinske volitve v devetih slovenskih občinah. Čeprav je bila volilna borba ponekod zelo napeta, so volitve povsod potekle v najlepšem redu, tako da varnostni organi niso imeli prav nobenega opravka. V vseh občinah se je tudi strogo izvajala prepoved točenja alkoholnih pijač. Volilna udeležba je bila zelo različna in je se gibala med 46 in 88 odstotki vseh upravičencev, povprečna volilna udeležba na vseh devetih občin pa znaša nekaj manj ko 65 odstotkov.

V treh občinah je bila vložena le po ena kandidatska lista, v ostalih šestih pa sta bili vloženi po dve, po ena pod firmo J.R.Z. in po ena neklerikalna. Volitve so fmele naslednje občine: Zagorje ob Savi, Begunje na Gorenjskem, Brezovica, Tomislav, Kostanjevica, Spodnja Poljskava, Zgornja Poljskava, St. Ilj v Slov. goricah in Lesce pri Bledu.

ZAGORJE OB SAVI (srez Litija). Volitve so bile razpisane, ker je bil del občine s 17 volilci priključen Trbovljam. Kandidatni listi so vložili J.R.Z. in združeni delavci. Ker je bil z volitvami dosedanja občinski odbor prekinitelj sredi sistematičnega in uspešnega dela za ureditev občine, ki je v zelo težavnem položaju zaradi obupne krize med rudarji, je zagorska organizacija J.N.S. sklenila, da se novih volitev ne udeležijo ne postavljajo za nje svoje liste in tako prepustijo odgovornost za občinsko gospodarstvo drugim, ki so doslej vedno le kritizirali. Posledica je bila razglašena slaba volilna udeležba, saj je okrog 1000 volilcev ostalo doma. Od 2500 volilnih upravičencev jih je volilo 1514 (60%). Dobili sta J.R.Z. 1148 glasov in 33 odbornikov, delavska lista pa 366 glasov in 3 odbornike. Kakor je torej videti, so se rudarji v naši, da bodo povodna državna narčila za premost in do bodo potoma bolje zaposleli, odločili glasovati za listo J.R.Z.

BEGUNJE (srez Radovljica). Občina je bila pri zadnji komasaciji po prizadevanju takratnega župana g. Ivana Azmana priključena Lescah, a se je vztrajno borila za zopetno samosvojestvo. Sedelovali so pri tem vsi občani brez razlike politične opredelitve in so svoj cilj tudi dosegli. V znamenju te skupne borbe je bila tudi za nedeljske volitve vložena le ena, skupna lista, ki si je privzela sicer firmo J.R.Z.

na kateri pa so tudi pristaši drugih strank. Od 299 volilnih upravičencev jih je glasovalo 223 ali 74%. Občina ima 18 odbornikov.

BREZOVICA (srez Ljubljana okolica). Vložena je bila le lista J.R.Z. Od 599 upravičencev se jih je volitev udeležilo 330 ali 55%. Občina ima 18 odbornikov.

TOMISLAV (srez Ljubljana okolica). Vloženi sta bili dve listi J.R.Z. in neklerikalna. Volilnih upravičencev je bilo 366, volilo pa jih je 277 ali 75%. Lista J.R.Z. je dobila 166 glasov in 16 odbornikov, druga lista pa 111 glasov in 2 odbornika.

KOSTANJEVICA (srez Krško). Vloženi sta bili dve listi: J.R.Z. in neklerikalna. Od 778 volilnih upravičencev jih je glasovalo 581 ali 74%. Dobili sta prva lista 410 glasov in 16 odbornikov, druga pa 171 glasov in 2 odbornika.

SPODNJA IN ZGORNJA POLJSKAVA (srez Maribor danci breg) sta novi občini, ki sta nastali z razdelitvijo dosedanje skupne občine Poljskave. V Spodnji Poljskavi je od 241 upravičencev volilo listo J.R.Z. 124, nasprotno listo pa 88. Prva lista je dobila 16, druga pa 2 odbornika, volilna udeležba je bila 88 odstotkov. V Zgornji Poljskavi je bila vložena le lista J.R.Z., ki je dobila 151 glasov (18 odbornikov), dočim je volilnih upravičencev 320, tako da je volilna udeležba dosegla 47%.

ST. ILJ (srez Maribor levi breg) je imel dve listi. Na listo J.R.Z. so kandidirali zaradi krajevskih razprtij tudi nekateri pristaši drugih strank. Volilnih upravičencev je 920, volilo jih je 566 ali 61%. Lista J.R.Z. je dobila 453 glasov in 23 odbornikov, druga lista pa 113 glasov in 1 odbornika.

LESCE PRI BLEDU (srez Radovljica). Volitve so bile razpisane zaradi odepitve Begunj. Vloženi sta bili listi J.R.Z. in gospodarska lista z naslovom g. Pavla Ollom. Volilna borba je bila zelo napeta in volilna udeležba zaradi tega zelo velika; znašala je 82% vseh upravičencev in je bila razen Spodnje Poljskave največja, ki je bila pri nedeljskih volitvah dosegla. Dosedanja župana g. Ivan Azman ni bil sprejet na listo g. Ollpa in je zato delal proti njej. On in njegovi najbližji prijatelji tudi voliti niso šli. Kljub temu je Ollpova lista zmagala z veliko večino. Dobila je 178 glasov in 16 odbornikov, lista J.R.Z. pa 94 glasov in 2 odbornika. Vseh volilnih upravičencev je bilo 332. Ko je bil proglašen volilni izid, so priredili občani živahne ovacije novemu županu, ki se je zahvalil v kratkem govoru in pozval vse k skupnemu, složenemu delu za dobrobit občine.

Beleške

Karadjordje in narodno edinstvo

V »Jutru« je svoječasno napisal prof. dr. Lah zanimivo zgodovinsko reminiscenco o pogajanjih osvoboditelja Srbije Karadjordja z Napoleonom. Ugotovil je, da so se ta pogajanja vršila tudi v Ljubljani, ki je bila, kakor znano, glavno mesto Napoleonovega kraljevstva Ilirije, in da je stanoval »pooblaščen delegat« vodje Karadjordja, kapašan Rade Vučinić, v hotelu pri »Stoncu«. Karadjordju je bilo ležeče na tem, da izpostavi Napoleonov protektorat niha malo, kakrat ravnokar osvobojeno Srbijo. S posebnim pismom se je obrnil na Napoleona dne 16. avgusta 1809 in ga prosil da prevzame nad »serskim rodom« pokroviteljstvo. Pogajanja so trajala dobro leto in so se na žalost končala radi splošnih mednarodnih zapletiljav brez rezultata.

V tem času je Karadjordje pisal Napoleonu več pism, izmed katerih sta posebno zanimivi dve, ki jih v izvešču priložuje »Narodna Odbrana«. V pismu z dne 22. I. 1810, piše Napoleonu med drugim: »Mnogi narodi se imajo vam zahvaliti za svoj sedanji obstoj in svoje dobro uspevanje, a zlasti nanovo vstala Ilirija, v kateri žive naši sorojaki«. V drugem pismu dne 18. VIII. 1810. je Karadjordje sporočil Napoleonu po svojem odposlancu Vučiniću, da »Srbij predpostavlja Napoleonovo pokroviteljstvo vsakemu drugemu, ker bi oni ne hoteli odvojiti ušode od ušode ilirskih pokrajinj, kjer sta isti jezik in isti narodi«.

Napoleonova Ilirija je obsegala, kakor je znano, razen Stajerske vse slovenske pokrajine in Dalmacijo in že pred 125 leti je Karadjordje pisal Napoleonu, da probiva tu isti narod, ki govori isti jezik, kakor oni v Srbiji in da zaradi tega on neče svoje ušode odvojiti od njegove ušode. Tako je že Karadjordje leta 1810. govoril o narodnem edinstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Dr. Maček in zbornične volitve v Zagrebu

Okrog volitev v Trgovsko-industrijsko zbornico v Zagrebu se je razvila cela politična afera, o kateri smo deloma že poročali. Dosedanja predsednik zbornice Ivan Prpić je namreč pred dnevi prišel k Mačku in mu predložil v odobritev svojo kandidatsko listo, češ da je najboljša, kar se je moglo storiti s hrvatskega narodnega stališča. Dr. Maček mu je izjavil, da se v to stvar, ki je prvenstveno gospodarskega značaja, ne mara vmešavati.

Prpić je nato v vseh listih objavil, da je dr. Maček odobril in priporočil njegovo kandidatsko listo. Drugo kandidatsko listo je sestavil ožji sodruknik dr. Mačka Ivan Penić, ki te trditve Prpića odločno pobija. V včerajšnjem »Obzornju« pa je izšla izjava dr. Mačka, v kateri pravi, da more s hrvatskega stališča priporočiti samo Penićevo listo ter da Prpićeve liste ni nikdar odobril, ker so na njej le trije njemu znani kandidati, vsi drugi pa Prpićevi osebni prijatelji. Merodajno pa mora biti to, da se za Prpićevo listo zavzema zagrebški »Narodni list«, kar je po mnenju dr. Mačka že dovolj, da volilci to listo odklonijo.

Novo obsodbe v Avstriji

Po daljšem odmoru so pričela zopet slovesiti vojaška sodišča v Avstriji. Obsodilo je ključavničarskega pomočnika, ki je pri nekem spopadu med orožniki in narodnimi socialisti razorožil enega izmed orožnikov. Obsojen je bil na 15 mesecev ječe. V Leobnu pa je obsodilo nekoga žumarja, pri katerem so našli nekaj hitlerjevskih letakov, na 5 let ječe. Letaki so posvali narodne socialiste, naj varujejo svojo mladino pred klero-fašističnimi omladinskiimi organizacijami. Njihovo vsebino je proglasilo vojaško sodišče za veleizdajo.

Zoper trdo stolico, hemoroide in črevesni katar je naravna FRANZ - JOSEFOVA

gnezdiča, vedno na dan posetite, dobro sredstvo.
Cet. reg. št. 28. 2525/28

Zahvala kraljeviča Tomislava

Beograd, 20. januarja. AA. Zaradi rojstnega dne Nj. Via. kraljeviča Tomislava so prispele čestitke z najlepšimi željami za srečo in dolgo življenje Nj. Visočanstva.
Po najvišjem nalogu je pisarni Nj. Vel. kralja čast, izreči zahvalo za čestitke, kakor tudi vsem tistim, ki so se pri tej priliki vpisali v dvorno knjigo.

Krstna slava patriarha Varvave

Sremski Karlovci, 20. januarja. AA. Danes je v Sremskih Karlovcih praznovano krstno slavo Nj. Sv. patriarha Varvave. Patriarh je prejel iz vseh krajev države številne čestitke. V mestu vlada precejšnja živahnost. Tekom dneva so patriarha obiskali ban dunavske banovine Paunovič in mnoge delegacije kulturnih in humanih društev iz Sremskih Karlovec, Beograda, Novoga Sada in iz drugih krajev.

Namestnik dr. Stanković v muzeju kneza Pavla

Beograd, 20. januarja. AA. Danes predpokane je obiskal muzej kneza Pavla kraljev namestnik dr. Radenko Stanković. Osta je v muzeju od 11.30 do 13. in si z veliko pozornostjo in zanimanjem ogledala vsa razstavljena dela in ves muzej.

Priprave za novi marsejski proces

Varnostne odredbe bodo še strožje kakor pri prvem procesu — Obtoženci bi radi razpravo onemogočili

Novi Sad, 21. januarja. o. Tukejšnji »Dan« objavlja v zvezi s skorajšnjim pričetkom procesa proti marsejskim zločincem daljše poročilo o pripravah, ki se vrše za ta proces. Med drugim poroča, da se je te dni vršil skupen posvet sodnikov apelacijskega sodišča v Aixu ter zastopnikov policije in žandarmerije. Razpravljali so o varnostnih ukrepih, ki jih nameravajo oblasti izdati za časa marsejskega procesa. Za dobro trajanja razprave bo dostop v sodno poslopje vsakomur brez izjeme zabranjen izvenih sodnika, strokovnjake, priče, novinarje in sodno osebo. Ker je dvorana zelo majhna in so skoraj vsa razpoložljiva mesta rezervirana za novinarje, publika k razpravi sploh ne bo pripuščena. Dostop v razpravno dvorano bo pod najstrožjimi nadzorstvom. Pri vzhodu v razpravno dvorano bo policija strogo kontrolirala identiteto posetnikov. Nadzorstvo nad tuji je bilo že te dni poostroeno, za časa procesa pa bodo vse ulice okrog sodne palače blokirane od po-

liceje pa bodo vse umihv urdovce rdgrd liceje in republikanske garde. Posetniki bodo pod posebno zaščito policije. Sploh bodo izdani vsi potrebni ukrepi, da se zagotovi nemoten potek razprave. Obtoženci očitno po navodilih svojih zastopnikov še vedno odklanjajo svojega zagovornika in vztrajajo pri svoji zahtovi, da jih brani izključeni odvetnik Desbons. To pa bi se moglo zgoditi le tedaj, če bi bil Desbons porinjen v bi ga znova vpisali v imenik odvetnikov, kar pa smatrajo v vseh pravnih krogih za docela izključeno. Obtoženci groze, da bodo stvarjali s molkom in da na stavljena vprašanja sploh ne bodo odgovorjali. To bi seveda razpravno zelo otežilo in onemogočilo vsako redno poslovanje novega zagovorniku odvetniku Berthoda, ki bi v takem primeru najbrže odstopil od obrambe. V tem primeru bo sodišče postavilo zagovornika ex offio. Vse kaže, da si obtoženci in njihovi zastopniki na vse načine prizadevajo, da bi razpravo onemogočili.

Besede brez dejanj

Avstrijski kancelar je zopet enkrat govoril o narodnih manjšinah — Nejasne izjave kneza Starhemberga o možnosti povratka Habsburžanov

Dunaj, 20. januarja. d. Ob priliki sestanka voditeljev domovinske fronte je bilo večerj dopoldne na Dunaju tudi veliko manifestacijsko zborovanje, na katerem sta govorila zvezni kancelar dr. Schuschnigg in vodja domovinske fronte knez Starhemberg.

V govoru kancelarja dr. Schuschnigga je zanimiv odstavek, ki se bavi z narodnimi manjšinami v Avstriji in ki se glasi:

»Naša država ima v svojih mejah tudi tuje narodne skupine, čeprav številčno ne mnogo pomembne. Državno vodstvo pošilja tudi njim, v kolikor se zavesti Avstrijski prisrčni domovinske posrdave. Mi ne bomo opozabili nikogar, ki se priznava k državi, njegove narodnosti. Smatramo nasprotno za nalogo nemške Avstrije, da vpliva v narodnostnem pogledu spravljivo in da skrbi za to, da se bodo tuji narodni drobci zavedali, da je njihova narodnost v nemški Avstriji zaščiten in da bi smatrala Avstrija za kardinalno pogreško, če bi se koga odvzemala njegova narodnost. V tem pogledu smo imeli prelepe izkušnje v preteklosti.« Zato je narodna pravičnost bistvo našega pojmovanja o nemškem poslanstvu naše države. Iz avstrijskega besednjaka se morejo črtati besede prestiž, revanša, in šovinizma.

V govoru voditelja domovinske fronte kneza Starhemberga je bil zanimiv odstavek, v katerem se je bavil z monarhističnim vprašanjem. Razumljivo je in treba je pozdraviti, je dejal, če se je v trenutku, ko je Avstrija postala zopet

avstrijska, obudil spomin na pojem, ki je neločljivo zvezan z našo domovino, nameram na Habsburg. Nemogoče je ustvariti bodočnost Avstrije, ne da bi koreninila v preteklosti in povsem nemogoče je tajiti, da je bila v teku stoletj habsburška veličina tudi veličina Avstrije. Razumljivo je, če v sedanjem času monarhistična misel posebno napreduje. Zdrava monarhistična propaganda nepopolnje stremiljena domovinske misli. Prav lahko si predstavljamo, da bo prišel trenutek, ko bosta pojma Habsburg in Avstrija zopet združena za skupno srečo in procvit.

Knez Starhemberg je nato zavrnil trditve, da sam stremi po prestolu v Avstriji. Če bo v Avstriji prišlo do monarhije, je dejal, more biti to samo monarhija, ki bo skladu s tradicionalnim čustvi in zgodovinske preteklosti, namreč habsburška monarhija. Kar se tiče govornice, da mislim prej ali slej proglašiti monarhijo, izjavljam, da more po mojem mnenju v Avstriji proglašiti monarhijo samo en činitelj in to je avstrijski ljudstvo. Monarhija, do katere bi prišlo z državnim prevratom, ni cilj pametno mislečih monarhistov in mislim, da lahko podarim, da bi tudi cesar Otton nikdar ne pristal na tako pustovalščino, ker ima preveč čuta za odgovornost, Avstrija se čuti tudi napram drugim državam in narodom preveč odgovorno, da bi hotela do seči rešitev, ki bi mogla izzvati zapletitvaje z drugimi državami, zlasti pa s sosedji.

Smrtna nesreča pri naši radijski oddajni postaji

Električni tok je ubil monterja oddajne postaje Ivana Povšeta — Nastopil je kratak stik in postaja je sinoči začela oddajati s precejšnjo zamudo

Ljubljana in vsa Slovenija se je sinoči čudila, da se ljubljanska radio-postaja ob 18. ni oglašila, kakor običajno. Sprva si ljudje tega molka ljubljanske kukavice ni zvali pojasniti in ponekod so se že širile vse mogoče govornice. Zepali so telefonali in od vseh strani so povpraševali po varuku. Kmalu pa se je razvedelo, da se je pri radio-postaji v Domžalah pripetila smrtna nesreča. Monter postaje Ivan Povše je kakor običajno anoči ob 18. priključil postajo na zvezo s studijem in Ljubljani. Pri tem pa se mu je zadelo, da nekaj pri aparatih ni v redu. Stopil je v oddelek, kjer so razni stroji in aparature visoke napetosti, da bi poiskal napako. Pri tem pa je iz še nepojasnjenega varuka prišel v dotiko z napeljavo visoke napetosti 10.000 voltov. Kakor ob bliska zadet se je na mestu zgrudil mrtev. Ostali uslužbenci postaje so pre-

plašeni priskočili na pomoč, toda bilo je že prepozno. Tudi zdravnik dr. Kremžar, ki so ga takoj poklicali, mu ni mogel več pomagati. Zaradi te nesreče pa je nastal kratak stik, tako da je bila oddaja programa nemogoča in ljubljanska kukavica je bila do pozno v noč obojena k molku.

V Domžalah je še v teku večera prispela iz Ljubljane posebna komisija pod vodstvom inž. Osane, ki je takoj pregledala vso postajo ter ugotovila majhne napake v aparaturi. Prav tako pa se je tudi pokazalo, da je Povše najbrž sam zakrivil nesrečo, ker je kljub prepovedi stopil v prostore z visoko napetostjo, kar je postalo najsmernega usodno. Pokojni Povše je bil drugače vester uslužbenec in vsi, ki so ga poznali, obžalujejo njegovo tragično smrt. Star je bil še le 47 let.

Nov trgovski zakon

Beograd, 20. januarja. p. Danes je imel kratko sejo skupščinski odbor za proučitev novega trgovskega zakona. Načrt je bil na seji definitivno sprejet in bo sedaj predloženo Narodni skupščini. Kakor vse kaže, bo prišel takoj na dnevni red in bo to prvi zakonik, o katerem bo skupščina razpravljala v svoji poslovni dobi. Razprava o trgovinskem zakonu se bo začela bržkone že 25. I. m. Dne 26. in 27. skupščina ne bo sedela zaradi praznoslovnih praznikov (sv. Sava).

Danes popoldne bi moral imeti svojo sejo tudi skupščinski odbor za proučitev načrta novega zakona o prekrških. Pa tudi njegova današnja seja je bila odgodena.

Velik izvoz svin v Nemčijo

Vinkovci, 20. januarja. p. Novosadska svinjerejska zadruga je sklenila s trgovskimi firmami v Nemčiji pogodbo, po kateri bo dobavila Nemcem 40.000 zaklanjen prašičev. Prašiči bodo morali tehtati najmanj po 100 kg.

Smrt zaslužnega generala

Beograd, 20. januarja. p. V pretekli noči je v Beogradu umrl eden izmed najstarejših in najuglednejših oficirjev, upokojeni divizijski general Milivoj Nikolajević, ki spada med naše najslavnejše vojskovodje. Svojo vojaško kariero je pričel v vojni I. 1885. Služil je potem aktivno — vse do zaključka svetovne vojne. Zavzemal je najuglednejša mesta, bil kraljev adjutant, maršal dvora, vojni ataše in dolgo let upravnik vojne akademije. Sedaj je bil še nad 15 let v pokoju.

Vremenska napoved

Novosadska vremenska napoved za terek: Deževno, še bolj toplo. Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, nekoliko deževno, toplo in nestabilno vreme. Dušajska vremenska napoved za terek: Prihod gorkega zraka, temperatura do 10 stopinj nad ničlo in več, predvsem v južnih Alpah padavine, v višinah sneg, ob vzhodu robu Alp dež.

Socialne zadeve novinarskega stanu

Beograd, 20. januarja. AA. Dne 19. t. m. se je v Beogradu v novinarskem domu vršila plenarna seja centralne uprave Jugoslovanskega novinarskega združenja, ki so ji prisostvovali delegati vseh sekcij. Na seji so razpravljali o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z novinarsko uredbo, s pokojninskim zavračevanjem novinarjev, s pravilnikom o znani vojni, s tiskovnim zakonom, s cenazuro itd. Tudi so na seji razpravljali o ustanovitvi enotnega posmrtninskega fonda Jugoslovanskega novinarskega združenja. Glede vseh teh vprašanj so sprejeli konkretne sklepe. Kljub bo predsedstvo centralne uprave poslalo poklicanicim činiteljem in bo stremelo, da bodo vprašanja poklicanih novinarjev čimprej in čim zadovoljiveje urejena.

Na tej seji se je izvršila tudi revizija celotnega članstva JNU. Po reviziji znaša število članov 612, med njimi 440 rednih in 172 pripravnih. Sklenili so, da se bo redna skupščina JNU vršila v Zagrebu v drugi

polovici aprila ali v prvi polovici maja t. l. V ponedeljek dopoldne so vsi delegati centralne uprave obiskali ministra za socialno politiko in narodno zdravje dr. Cvetkovića in mu obrazložili svoje zahteve glede novinarskega pokojninskega zavračevanja. Minister je s pozornostjo poslušal vsa izjavljena članov centralne uprave JNU in izjavil, da bo tudi sam vse storil, da se največje vprašanje poklicanih novinarjev vendar še dokončno uredi.

Popoldne ob petih je šef centralnega presbireja dr. Kosta Luković priredil v Acrocerciu čajanko na čast delegatom centralne uprave JNU.

Na čajanki so bili med drugimi prisotni ministri predsednik dr. Milan Stojadinović, minister za šume in rude Jura Janko vič, minister za socialno politiko in narodno zdravje Cvetkovič in minister brez portfelja dr. Šekfija Behmen. Dalje bivši francoski finančni minister Paul Reynaud te mnogo drugih uglednih osebnosti.

Avstrijski poslanik v Zagrebu

Zagreb, 20. januarja. o. Avstrijski poslanik na našem dvoru g. dr. Heinrich Schmidt je danes službeno posetil Zagreb. Na obisku ga sprejeli avstrijski konzul in visokoznal v Zagrebu s člani avstrijske kolonije. Takoj po svojem prihodu je avstrijski poslanik posetil bana dr. Kostrenčiča, komandanta armije generala Jurističa, nadškofa dr. Batjerja, nadškofa-koadjutora dr. Štepića ter mestnega župana dr. Erberja. Popoldne si je ogledal mesto in njegove znamenitosti, zvečer pa mu je avstrijska kolonija priredila banket. Jutri opoldne bo prisostvoval otvoritvi avstrijskega tujkopolnega urada v Zagrebu zvečer pa se vrne v Beograd. Avstrijski poslanik namerava v kratkem posetiti tudi Ljubljano.

Francoski gostje v Beogradu

Beograd, 20. januarja. p. Skupina francoskih finančnikov in industrijalcev, ki je prišla v Jugoslavijo pod vodstvom bivšega finančnega ministra Reynauda in se je večeraj udeležila otvoritve nove železniške proge Velas - Prilep, se je danes vrnila v Beograd. Minister Reynaud je bil v avdijenci pri Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ki ga je osebno odlikoval z rdom Jugoslovenske krone I. stopnje. Popoldne je imel minister na Kolarčevem vseučilišču predavanje. Nocoj so gostje odlovali iz Beograda nazaj v Francijo.

Iz prometne službe

Beograd, 20. januarja. p. V železniški službi sta bila premeščena: iz generalne direktorije k direktiji v Ljubljano višji kontrolor Janko Pipan, ter iz Dolnje Lendave v Severno kontrolor Leopold Debevec.

Huda zima v Ameriki

New York, 20. januarja. o. Zaradi izredno močnih snežnih viharjev je zaprnilo v Zedinjenih državah 17 ljudi, 40 pa so jih morali prepeljati z zmrznjenimi udi v bolnice.

Pogreb stražnika Ratajca

Zagreb, 21. januarja. o. Ob veliki udeležbi občinstva je bil danes popoldne pogreb policijskega stražnika Frena Ratajca, ki ga je v petek ustrelil komunistični provokator. Pogreb so se udeležili ban dr. Kostrenčič z bratstvom banke uprave, poštejski upravnik Stanoje Mihalčič z osebno pukoje, vsi slezbe prosti policijski stražniki s svojo goščo ter deputacije raznih organizacij. Na grobu je govoril šef socialne policije dr. Babić, nakar sta se poslovila od pokojnika nadzornik policijske straže in neki stražnik. Četa policijske straže je oddala častno salvo.

Sodba o zagrebški zdravniški aferi

Zagreb, 21. januarja. o. Okrožno sodišče v Zagrebu je danes popoldne ob velikem zanimanju zdravniških in pravnih krogov ter mnogostevilne publike, izlasti ženskega sveta, objavilo sodbo v procesu proti dr. Josipu Koporcu, ki je bil kakor že javljeno, obtožen zaradi nedovoljenega vršenja splavov. Obsojen je bil na 5 mesecev zapora pogojno na tri leta. Sodišče se v utemeljitvi sklicuje pred vsem na mnenje, ki ga je podala medicinska fakulteta. Za olajševalno je smatralo dosedanje neoprednost in delno priznanje obtožence. Obsojeni dr. Koporec je po svojem odvetniku najvilj prizvil, državni tožilec pa si je izgovoril tridnevni rok za premislek.

Volitve v Egiptu

Kairo, 20. januarja. AA. Splošne volitve bodo 10. marca.